

אפילו תחת צעליהם, לפיכך צריך שיאמר והתיר לנו את הנשואות שלנו על ידי חופה וקידושין.

[וצריך שלא יסיים הצרכה מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין]⁷, והטעם לפי שהוא תולה בצרכתו קדושת ישראל בחופה וקידושין, ואינו כן, שהרי קדושת ישראל במקומה עומדת אפילו בלא הכי⁸.

לפיכך אינו צריך לחתום אלא צא"י מקדש עמו ישראל, כמו שאומר במטבע של שבת צא"י מקדש השבת.

סימן רמז

[ביאור מימרת רשב"י 'אם יותם בן עוזיהו עמי יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין']

עוד שאלת. הא דאמרינן² ארשב"י יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנצרכתי ועד עכשיו, ואם אלעזר בני עמי מיום שנצרכה העולם ועד עכשיו, ואם יותם בן עוזיהו עמי מיום שנצרכה העולם ועד העולם. מאי שנא יותם בן עוזיהו דנקט מכל הנדיקים והחסידים.

[תשובה]. היכן פרישו רזנן, שאע"פ שעוזיהו נאטרע ויש צצית החופשית, ויותם צנו על המלכות שופט את עם הארץ, היה זהיר בצנוד אציו ולא זחה דעתו עליו, כי אציו נפסל והעם צריכים לו, ולפיכך היתה לו זכות גדולה שידע רשב"י כי כדאי הוא לכך. ע"כ.

סימן רמז

[דרשת החכם שלושים יום קודם הפסח]

מעשה אירע בצנצונה על חכם אחד שהיה רוצה לדרוש שלושים יום קודם הפסח, ולא היו רוצים לצבול לו העם, והוא היה מכריח את דבריו מדגרסינן² שואלים ודורשים בהלכות פסח קודם הפסח שלושים יום, ובהלכות עצרת³. והסכימו הקהל לשלוח שאלה מההיא דגרסינן, אם הוא נאמר (לסוכה) [לחוצה] לדרוש ולשאל או אם הוא רשות.

תשובה שהשיב להם הרמז"ן ז"ל, כך היא.

דכי אמרינן שואלים ודורשים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום לאו למימרא דחוצה היא, אלא לומר שהוא עניינא דיומא ושאלין ודורשין צו⁴, ואף על גב דגרסינן במסכת שבת פרק ראשון⁵ כי קאי רבי צהאי מסכתא לא תשיילוהו במסכתא אחריתי, מיהו יכול הוא לשאל שלושים יום קודם הפסח מה שירצה, ויכול לצטל הרצ ממנה שהוא שונה כיון שהוא עניינא דיומא.

ודברים נאים הם ומסוברים, והדעת נותנת כן. עד כאן לשונו ז"ל.

1234567

סימן רמז

[ביטול קידושין בפני פסולי עדות דרבנן]

עוד לו².

שואלין, מגילה ד, א ד"ה ואריב"ל וכו' דורשין ושם כט, ב ד"ה כמאן והמאירי (פסחים ו, א ד"ה המפרש), וכדברי רבינו הרמב"ן הכא. וכן מבואר בשו"ע (סי' תכט סע' א) שכתב שואלין בהלכות הפסח, ולא כתב דורשין. וכתב הט"ז (שם ס"ק א) שנפ"מ מהלכה זו שהרב משועבד לתלמידים לענות להם בענייניו של יום שהוא נחשיב שאל להם ועמם במלאכתם, ולכן הם פטורים אם שאלו ממנו חפץ ואבד. אמנם כתב בביאור הלכה (שם ד"ה שואלין) שכמה ראשונים חולקים וסוברים שמחוייבין לדרוש ברבים בהלכות הפסח, רש"י בכמה מקומות (בסנהדרין שם ד"ה ומפוריא ועוד) ותוס' במגילה שם (ד, א ד"ה מאי) והרוקח, וכן משמע בשאלתות. והביא מדברי הב"ח (שם ד"ה תניא) והפר"ח (ס"ק א) והעולת תמיד, וכתב שיש תירוצים אחרים לסתירה בין הסוגיות. 5 דף ג, ב. עיין בט"ז (שם ס"ק א) שפירש כעין זה מהכתוב בבבא מציעא (צז, א) שהרב יכול להישמט מהתלמידים ולעבור ללמוד במסכת אחרת אבל ביומי דכלא הוא שאל למסכתת הכלה, וכן שלושים יום קודם החג הרב שאל לענות להם בענייני החג. רמז. 1 כת"י לונדון סי' תפז. תשובה זו נראית כמצוייה באמצע ענין, לא ברור הרקע של התשובה והשאלה אינה לפנינו; היא מתייחסת למעשה שאירע שאיננו יודעים את פרטיו. 2 הסימו הקודם הוא

7 כך נראה לתקן, ונשמט מחמת הדומות. 8 השווה תשובת רה"ג ארצה"ג כתובות עמ' 23: "ותוספת זו שאתם מוסיפים, גריעותא היא, שאין קדושת ישראל תלויה בכך".

רמז. 1 כת"י לונדון סימן תפט. 2 סוכה מה, א.

רמז. 1 כת"י לונדון סי' צב. התשובה מיוחסת לרמב"ן, כדלהלן. 2 פסחים ו, א, ראש השנה ז, א, מגילה כט, ב, סנהדרין יב, ב, עבודה זרה ה, ב ובכורות נח, א. 3 דין הלכות עצרת נמצא בגמ' (מגילה לב, א) בהקשר אחר: משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענייניו של יום, הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג. אמנם בתוספתא (מגילה פ"ג ה"ב) דין זה מובא לפני הדין דשואלין ודורשין, וכן הוא מובא בירושלמי (פסחים פ"א ה"א דף ב, ב). 4 הקשה הב"י (או"ח ריש סי' תכט, דף קעב, ב ד"ה תניא) סתירה בין הסוגיות הנ"ל, אם שואלין ודורשין שלושים יום קודם החג, או שדורשין הלכות חג בחג ולא שלושים יום קודם. והביא מדברי הר"ן (פסחים ב, ב ד"ה העושה ומגילה ב, ב ד"ה פורים, ובחי' הר"ן לפסחים שם ו, ב ד"ה שנא') שלא חייבים לדרוש קודם לחג, אלא שהשואל בהלכות החג שלושים יום לפני החג נחשב שואל כענין, שנוקטין לו קודם. וכן כתבו הרשב"א ומגילה ל. א ד"ה רב) והריטב"א וראש השנה ז. א ד"ה